

Am 'Reirei man te mwenga' kete

Year 1-3

Bwaina te akoi • Ti bane n ikotaki ni waki i nanona • Te reirei ma karekean te rabakau e riki n tabo ni kabane • Kateimatoa te reitaki • Baronga tain karaoan bwai ni katoa bong ae ko na iria n tai nako • Ti na bon teimatoa ni mamauri

RONGORONGO NI KAMATATA IBUKIA KARO AO UTU

**Ara kantaninga
bwa kam kukurei
ni bwai n reirei
aika i nanon te
kete aio.
Ko na kunei
aekitiwiti
(activities ke baika
a na karaoi ataei)
aika a na buoka aia
reirei ami ataei n
te mwenga.**

Ane a na reitaki ma ngkoe taan reirei man aia tabo n reirei am ataei. A na anganiko te kainibaire ibukin aia reirei am ataei ao aekitiwiti ake a kona ni karaoi n aia tai n tiku n te mwenga. Iai aekitiwiti aika a raka n te kete aio ake a kona ni karaoi am ataei ngkana a kainnanoi.

Te reirei ao karekean te rabakau e riki n tai nako. Ao te reirei ma karekean te rabakau e rangi n nakoraoi riki ngkana iai te nano ni bane n ungaraki. Akea te KANGANGA ngkana ko katoka moa karaoan bwai n reirei ibukin te bong anne ngkana e namakinaki bwa e a mwaiti moa ae e a tia ni karaoaki. Kam kona ni manga wakinna n te ingabong are i muina. Kawakina maurim ma am utu ao karekea te motirawa i marenantai.

Bwai nako ake ko uaia ni karaoi ma am ataei bon taian reirei ni karekean te rabakau irouia am ataei. Katauraon te marike, te nakonako ngkana kam kona, tibwakin karaki ao anene, bon anga aika a bane n rangi ni kakawaki are ko kona iai n buokia ni kakukureia am ataei ao ni karekei rabakauia ma wanawanaia.

Ko rabwa ibukin bwai ni kabane aika ko karaoi ibukin buokaia am ataei n aia reirei.

Baikara kanoan te kete aio?

Iai aekitiwiti aika a kakaokoro ake a kona ni karaoi ataei n kete aio. Aekitiwiti n tatabeua, iai rongorongo ni kamatata i aoia bwa ko na kanga ni karaoia ma am ataei.

Kam kona:

- » Angania natim bwa a na rinea aia aekitiwiti are a kan mwakuri i aona. Ko kona n tuangia bwa a na karaoa teuana ke uoua te aekitiwiti ni katoa bong.
- » Ko kona ni ibubuoki ma am ataei ni karaoi aekitiwiti. A na rangi n reke riki rabakauia ngkana a titiraki i marenaia ao ni maroroa te bwai are a karaoia.
- » Kabongana te taetae are kam kakabongana n te mwenga ni maroroakini aekitiwiti. Te rabakau ni kabonganai taetae riki tabeua i rarikin oin am taetae e rangi n tamaroa ibukin mwakurin aia iango ao karekean te rabakau irouia ataei. E rangi n tamaroa ibukia ataei te kataneiaia ni maroroakini aia iango. Akea burena ngkana e aki eti aia kaeka, angania aia tai ni maroro ma ngkoe ni kabwarabwara aia iango. Ngkanne ko kona ni manga titirakinia titiraki riki tabeua. Karaoan aei e rangi n tamaroa ibukin karekean rabakauia.

- » Ngkana a mwakuri i aon aia numera natim n te mwenga, a kona ni kabonganai bwain nanon mwengami (biin ni katine kunikai, mwakoro ni kai, bwai n takakaro ke matan bwatoro ni miriki) ke a kona ni koroboki ni kaota aia iango. Ngkana a kaota aia iango ao ni maroro ni kabwarabwara aia iango am ataei ao ikanne are a moana rikirakeia n riki bwa taan rabakau i aon te numera.
- » Angin bwai ae kam karaoi ni katoa bong n mwengami a irekereke ma tenumera. Iangoan karekean mwaitin te amwarake ae e na katauraoki ao katauraon raurau ma mwangko bon mwakuri ni kakawaenakoa te atatai n numera. Ni kabane kaetieti ibukin karaoan aeka ni kuka ma bairean mwaitin baika a na kabonganaki iai, bon te numera naba. Taratarai ni kakaei aekan karinanin numera ni mwengami ake kam kona ni uaia ni mwakuri ma am ataei.

Booki ni wareware:

Iai naba tabeua booki n te kete aei. Wareboki ni ikotaki n te utu ao manga tuangia am ataei bwa a na wareboki i marenaia ao nakoim. Ko kona n titirakinia kanoan te karaki n te boki – ao kanga tera are e a tia n riki i mwaina ao manga tera ae e na riki i muina. Am taetaenikawai ma am ataei e buoka kanakoroan aia wareware. Ko kona ni maroro i aon bwai nako – te tamnei, booki riki tabeua, karakinaia kain am utu ngke a uarereke aika a kangare. Kabongana te taetae are kam kakabongana n te mwenga.

Ko kona ni buokia am ataei n rinei booki ake a bwaka nanoia iai. Ngkoe ma am ataei, kam kona ni karaoa ami koona ni wareboki ae e kakukurei are kam kona n nako iai ni wareki ami boki.

Iai kanoan am kete aio 'ready to read books'. Booki aikai bon ibukia ataei ake a tiba rereinia ni wareware. Ko kona ni kabonganai ni wareware ni kukurei ma natim, e ngae ngkana a bon kona ni wareboki.

Kam kona:

- » Matakaukini tamnei ao ni uaia ni maroro ma natim i aoia.
- » Maroroakina am iango i aon te karaki n te boki – tera ae e namakinaki mai iai, tera kanoana ae te kabanea n tamaroa, ke tera ae ko kona ni bitia.
- » Ngkana a wareware am ataei nakoim, angania aia tai ao ngkana a rangi ni keiaki, tuangia ae ko rangi ni kukurei n aia kekeiaki ni wareware. E maan karekean te konabwai ni wareware. Taraia bwa te uaia ni wareboki e na karika te kakukurei.
- » Maroroakini aeka ni wareware ake tabeua riki ae e kakaraoaki n am utu – warekan aron karaoan kuka, kaetieti i aon karaoan bwai, ao warekan aekan boki riki tabeua.
- » A kona naba ni wareware bon i marenaia am ataei.

Te kete aio, iai i nanona bwai ni koroboki ibukin buokan ana kamatebwai am ataei.

Maroro ma ana tia reirei am ataei

Ngkana ko kona, uringnga ni koro i muin bwai ake ko a tia ni karaoi ma am ataei. Ao ngkanne ko kona n tibwai ma aia tia reirei am ataei. Bon iai naba bwai ake e katauraoki te reirei ake a na karaoi ni katiai ataei ibukin aia reirei. Te kete aio bon te raka ni buoka ngkana ko kainnanaia. Uringnga n ongora mairouia aia tia reirei am ataei ibukin mwakuri ake a na karaoi ibukin aia reirei ngkana ko riai ni karaoia.

Ko kona n mataka n Home Learning TV | Papa Kāinga TV burokuram man TVNZ OnDemand:

<https://www.tvnz.co.nz/shows/home-learning-tv>

Tararuaiko raoi

E rangi ni kakawaki bwa ko na karaoa te kabanea n tamaroa ibukin tararuakim bwa ko aonga ni kona n tararua am utu ao am kaomiuniti. Ti na ikarekebai n otinako man te kanganga aio.

Uringnga, tiaki ti ngkoe i nanon aei. Ko kona n tararua mauria kain am utu n aro aikai:

- » Kateimatoa te reitaki imarenam ma raoraom ao am utu
- » Taraia bwa kam na uaia n amarake ao ni karaoi bwai n reirei n taina ae ti te bo n aki bibitaki ni katoa bong
- » Bwaina te akoi nakoim ao nakoia riki tabeman

N tai ae aekakin aikai ao e kona n reke namakinan te aki rau, te raraoma ao namakinan te tiku n timoi. Tao ko kona n namakina te raraoma ibukin te COVID-19. Aio bon te bwai ae e kona ni kantaningaki.

- » Ko kona ni buokia kain am utu n:
- » Ongora ao ni wareki rongorongon te COVID-19 mai irouia aomata ake ko onimakinia
- » Tai kabanea mwaitin am tai n te bong ae koraki ni matakua ao n ongora rongorongon taekan te COVID-19.
- » Taetaenikawai nakoia aomata ake ko kaan ma ngaia i aon te tarebon – am utu, raoraom ao aomata ake ko mwakuri ma ngaia.
- » Kataia kateimatoa tain karaoan baika ko kakaraoi n am utu n taia are ko a tia ni baireia ni katoa bong - te tai n amwarake, ni matu, kamwarurung ao am tai i bon ibukim
- » Ngkana ko namakina ae ko a aki kona uotam, e rangi ni kakawaki bwa ko na maroro ma te tia mwakuri n te tabo ni kukua.

Ibukin kamatata i aon anga ni ibuobuoki ibukin marurungim ma am utu n tain te COVID-19 nakon:

<https://www.mentalhealth.org.nz/get-help/covid-19>

